

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกกับ
ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

Relationships Between Proactive Professionalism Supply Management and
Procurement Effectiveness of Higher Education Institutions in Thailand

พัชรี เมาลี¹ และ สายทิพย์ จะโนภาส²

Patcharee Maolee¹ and Saithip Janopat²

คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนครพนม

Faculty of Management Sciences and Information Technology, Nakhon Phanom University

Email: Patcharee.ku70@gmail.com

Received April 9, 2022; Revised April 26, 2022; Accepted May 18, 2022

Abstract

The proactive professionalism of supply management the process of procuring supplies starts with planning in advance. and work development thinking. by arranging good work sections and appropriately using knowledge in the management of supply in educational institutions. The objective of this research was to study the relationship between proactive professionalism, supply management, and procurement effectiveness at higher education institutions in Thailand. Questionnaires were used as a tool to collect data and were responded to by supply management in higher education institutions in Thailand. The statistical techniques used for data analysis were multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The results revealed that proactive professionalism and supply management were achieved by objective processes, procurement materials, and ethics. There is a relationship and an impact on procurement efficiency. But participation, job enrichment, and control materials There is no relationship or impact on procurement effectiveness. The results of this research indicate that higher education institutions in Thailand should focus on the management of supply that effectively supports programs and projects and is a factor for success in achieving the goals of the organization, so that personnel in the organization can take it as a guideline in development and improve operational efficiency. It also causes the highest efficiency in the work of the organization and creates success for the organization in changing conditions in the future as well.

Keywords: Proactive professionalism supply management; Procurement effectiveness; Higher education institutions

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารงานพัสดุ จำนวน 71 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ด้านการเพิ่มคุณค่าแก่งานบุคลากรและด้านการควบคุมพัสดุ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง ผลลัพธ์จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานพัสดุที่มีประสิทธิผลช่วยสนับสนุนแผนงานและโครงการต่าง ๆ และเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการทำงานขององค์กร และสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรในสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอีกด้วย

คำสำคัญ: การบริหารงานพัสดุ; ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง; สถาบันอุดมศึกษา

บทนำ

ในปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูงมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อองค์กร ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ทำให้ต้องมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป องค์กรจึงนำกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงาน การนำกลยุทธ์ทางการบริหารมาใช้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ผู้บริหารนำมาบริหารจัดการองค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม หากองค์กรมีการบริหารจัดการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นกำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดระบบบริหารงานอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการบริหารงานพัสดุจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การบริหารงานขององค์กรโดยรวมสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากการบริหารพัสดุที่ดีจะช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานขององค์กร (Nitithanprapas, 2008) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สร้างความรู้ กระจายความรู้ และถ่ายทอดความรู้ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งแต่เดิมอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงจำเป็นต้องบริหารงานพัสดุอย่างมืออาชีพและมีประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินงาน

การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก (Proactive Professionalism Supply Management) เป็นกระบวนการจัดการ จัดหาพัสดุเริ่มต้นจากการวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า และการคิดพัฒนางานโดยการจัดแบ่งส่วนงานที่ดี

มีความเหมาะสม มีการใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารพัสดุในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มคุณค่าแก่งาน ซึ่งกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร ทำให้องค์กรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารพัสดุในสถานศึกษา แนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สามารถตอบสนองต่อการทำงานอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ด้านการเพิ่มคุณค่าแก่งานของบุคลากร ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร ซึ่งการบริหารพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกที่ดีถือเป็นการสร้างศักยภาพการบริหารจัดการที่ดีให้กับองค์กรเพราะเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรให้สามารถจัดหาพัสดุได้ตรงตามบรรล่วัตถุประสงค์มีความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้น

ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Effectiveness) เป็นผลลัพธ์จากการบริหารและการดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว ภายในระยะเวลาที่กำหนด ช่วยลดต้นทุน และเป็นประโยชน์ต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด และเป็นไปตามที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังกำหนดประกอบด้วย ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใส ด้านการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านตรวจสอบได้ (Government Supply Management, 2017) ซึ่งจะช่วยลดโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียในการทำงานได้นั้น และสามารถเพิ่มประสิทธิผลในการทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างใช้หลักเกณฑ์ของลักษณะการบริหารงาน เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่สร้างความรู้ กระจายความรู้ และถ่ายทอดความรู้ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนได้ทันต่อการแข่งขันที่มีอยู่อย่างรุนแรง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้หลายองค์กรต่างคาดหวังบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาศักยภาพของกำลังคนในการแข่งขันกับนานาประเทศ การพัฒนาศักยภาพและสรรถนะในการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และรูปแบบการบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้มีการปรับการบริหารงานทุกด้านให้มีความคล่องตัวและมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการบริหารพัสดุได้มีการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิผล และมีการจัดการบริหารงานพัสดุตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารงานพัสดุ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และยังเป็นข้อมูลสำหรับบุคลากรในการที่จะนำความรู้ด้านการบริหารงานพัสดุมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกและประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง

ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ผู้บริหารงานพัสดุ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งหมดจำนวน 154 แห่ง (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2019) ใช้หลักเกณฑ์ของลักษณะการบริหารงาน โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 71 คน โดยอัตราการตอบกลับ คิดเป็นร้อยละ 46.10 ซึ่งสอดคล้องกับ Aker et al. (2001) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย แบ่งออกเป็น (1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ด้านการเพิ่มคุณค่าแก่งานของบุคลากร ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร (2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วย ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใส ด้านการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านตรวจสอบได้

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 1 เมษายน – 30 มิถุนายน พ.ศ. 2564

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก (Proactive Professionalism Supply Management)

การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการ จัดหาพัสดุเริ่มต้นจากการวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า และการคิดพัฒนางานโดยการจัดแบ่งส่วนงานที่ดีมีความเหมาะสมมีการใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารพัสดุในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มคุณค่าแก่งาน ซึ่งกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจรส่งผลให้องค์กรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารพัสดุในสถานศึกษา แนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สามารถตอบสนองต่อการทำงานอย่างรวดเร็ว และถูกต้องในกระบวนการทำงาน ทั้งยังปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีการบริหารงานของหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ทำให้ต้องมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป องค์กรจึงนำกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารงาน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพมาใช้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม หากองค์กรมีการบริหารจัดการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดระบบบริหารงานอย่างมีคุณภาพ รวมถึงผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีทัศนคติหรือแนวคิดในการบริหารงานควรเป็นแบบประชาธิปไตยที่ยอมรับในความเท่าเทียมกันของมนุษย์และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผลลัพธ์ในงานวิจัยในอดีตพบว่า องค์กรใดขาดหลักการบริหารจัดการพัสดุที่ดีแล้วการทำงานย่อมจะเกิดความซ้ำซ้อน ล้มเหลว ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องบริหารงานพัสดุอย่างมืออาชีพและมีประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินงาน นอกจากนี้องค์กรใดที่มีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทางด้านพัสดุ ให้มีการพัฒนาความรู้

ความสามารถทางด้านพัสดุอย่างต่อเนื่อง ย่อมจะส่งผลที่ดีต่อองค์กรและตัวของผูปฏิบัติงานทางด้านพัสดุให้สามารถปฏิบัติงานได้ (Saengkham & Chatiwong, 2017)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ประกอบด้วย 6 ด้าน การประยุกต์ใช้แนวคิดลักษณะการบริหารแบบมืออาชีพ ประมวลกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุ (Amarinnukroh, 2004) ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เป็นเป้าหมายหลักร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม บุคลากรดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการประเมินผลความคืบหน้าของงานเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่มีการวางแผนงานล่วงหน้า 2) ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร เป็นการบริหารจัดการองค์กรและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจในการทำงานร่วมกัน และให้บุคลากรใช้ความคิดสร้างสรรค์ และมีความเชี่ยวชาญ ที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบและรูปธรรม เพื่อลดค่าใช้จ่ายและความซ้ำซ้อนของงาน เป็นการจัดการระบบการสื่อสารที่ดี และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) ด้านการเพิ่มคุณค่าแก่งานของบุคลากร เป็นการกระตุ้นและการมอบหมายงานที่ทำทลายให้บุคลากรเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและให้โอกาสบุคลากรได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ทั้งยังช่วยให้บุคลากรตัดสินใจในการปฏิบัติงานในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น 4) ด้านการควบคุมพัสดุ เป็นการควบคุมและติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพัสดุทุกชั้นตอน โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงวิธีการควบคุมพัสดุให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสะดวกต่อการตรวจนับพัสดุเมื่อสิ้นปีและต่อเนื่องในอนาคต 5) ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร เป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการจัดหาพัสดุ และเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการจัดหาพัสดุหรือการจัดหาพัสดุที่ตอบสนองความต้องการและเหมาะสมต่อการใช้งานพัสดุ มีการประเมินผลและติดตามกระบวนการจัดหาพัสดุเพื่อปรับปรุงและพัฒนาวิธีการในการจัดหาพัสดุ ให้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดมีความรวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน และ 6) ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร เป็นการบริหารที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี การทำกิจกรรมร่วมกันและแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างคุณธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ทั้งยังเป็นการกำหนดระเบียบวินัยและข้อบังคับให้มีมาตรฐาน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement effectiveness)

ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การจัดหา จัดซื้อจัดจ้างวัสดุ - ครุภัณฑ์ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุม เพื่อให้ได้มาซึ่งการใช้ประโยชน์ขององค์กร ประกอบด้วย 4 ด้าน โดยประยุกต์มาจากแนวคิดในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ 2560 มาตรา 8 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังนี้ 1) ด้านความคุ้มค่า เป็นการดำเนินงานในการจัดซื้อจัดจ้างจัดพัสดุที่มีอายุการใช้งานได้ยาวนาน มีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร มีการพัฒนาระบบการกำกับดูแลและการติดตามผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน 2) ด้านความโปร่งใส เป็นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุในแต่ละครั้ง มีการเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรมและปฏิบัติต่อผู้เสนอราคาทุกราย มีวิธีการดำเนินการ

จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุจะต้องกระทำอย่างระมัดระวังถูกต้อง ครบถ้วนและรอบคอบ ตามระเบียบ 3) ด้านการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการดำเนินงานด้านการบริหารงานพัสดุที่ต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง มีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจน เสร็จทันตามระยะเวลาที่กำหนด มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ 4) ด้านการตรวจสอบได้ เป็นการดำเนินงานด้านการบริหารงานพัสดุที่ดี ถูกต้องและครบถ้วน มีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดวิธีการและขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างและจัดเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลเมื่อมีการร้องขอ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น พบว่าการบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุก มีแนวโน้มและความเป็นไปได้ที่จะส่งผลให้ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรต่อไปในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จำนวน 154 แห่ง (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2019) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 154 คน เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งสิ้น 71 คน

คุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.551 – 0.825 และประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.553 – 0.905 ซึ่งสอดคล้องกับ Tayraukham (2012) ได้เสนอว่า เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ที่เกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.799 – 0.897 และประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.833 – 0.894 ซึ่งสอดคล้องกับ Srisuk (2009) ได้เสนอว่า เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามที่เกินกว่า 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยการใช้อย่างน้อย Variance Inflation Factors (VIFs) และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) ซึ่งเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ PEN} = \beta_0 + \beta_1\text{MBO} + \beta_2\text{PPT} + \beta_3\text{JEM} + \beta_4\text{COI} + \beta_5\text{COM} + \beta_6\text{MEA} + \mathcal{E}$$

เมื่อ	PEN	แทน	ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง
	MBO	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์
	PPT	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร
	JEM	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการเพิ่มคุณค่าแก่งานของบุคลากร
	COI	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการควบคุมพัสดุ
	COM	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์
	MEA	แทน	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร
	\mathcal{E}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกและประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ตัวแปร	PEN	MBO	PPT	JEM	COI	COM	MEA	VIF _s
\bar{X}	4.43	4.42	4.45	4.48	4.54	4.44	4.51	
s.d.	0.50	0.44	0.44	0.41	0.41	0.42	0.44	
PEN	-	0.482*	0.310*	0.343*	0.322*	0.533*	0.560*	
MBO		-	0.600*	0.662*	0.737*	0.499*	0.584*	2.857
PPT			-	0.663*	0.578*	0.554*	0.473*	2.079
JEM				-	0.743*	0.577*	0.399*	3.040
COI					-	0.531*	0.478*	2.973
COM						-	0.639	2.221
MEA							-	2.119

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.310 – 0.560 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF_s ปรากฏว่า ค่า VIF_s ของตัวแปรอิสระการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก มีค่าตั้งแต่ 2.079 – 3.040 ซึ่งมีความน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2010) จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม (PEN) ดังนี้

$$\text{PEN} = 1.070 + 0.395\text{MBO} - 0.146\text{PPT} + 0.054\text{JEM} - 0.252\text{COI} + 0.389\text{COM} + 0.320\text{MEA}$$

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยการบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

การบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุก	ประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.070	0.626	1.709	0.092
ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ (MBO)	0.395	0.183	2.162	0.034*
ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร (PPT)	-0.146	0.158	-0.929	0.356
ด้านการเพิ่มคุณค่าแรงงานของบุคลากร (JEM)	0.054	0.200	0.272	0.786
ด้านการควบคุมพัสดุ (COI)	-0.252	0.202	-1.261	0.212
ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร (COM)	0.389	0.167	2.326	0.023*
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร (MEA)	0.320	0.156	2.051	0.044*
F = 7.539 p = 0.000 AdjR ² = 0.359				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ (MBO) ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร (COM) และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร (MEA) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม (PEN) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร (PPT) ด้านการเพิ่มคุณค่าแรงงานของบุคลากร (JEM) และด้านการควบคุมพัสดุ (COI) ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม (PEN)

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิจัยผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุกกับประสิทธิผล การจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สมมติฐานในการวิจัย	คำอธิบาย	ผลลัพธ์ในการวิจัย
H ₁	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ยอมรับ
H _{1a}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ยอมรับ
H _{1b}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ไม่ยอมรับ
H _{1c}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการเพิ่มคุณค่าแรงงานของบุคลากร มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ไม่ยอมรับ
H _{1d}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการควบคุมพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ไม่ยอมรับ
H _{1e}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ ครบวงจร มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ยอมรับ
H _{1f}	การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร มีความสัมพันธ์และผลกระทบบกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	ยอมรับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากมีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงานพัสดุที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเสมอเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร มีกระบวนการ-ขั้นตอน-วิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุและการจัดหา ในแต่ละครั้งจะต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ ขอบบังคับ ที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและการดำเนินการจะต้องมีความถูกต้อง โปร่งใสและเปิดเผยเสมอ มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความปลอดภัยการจัดเก็บเอกสาร-ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุได้อย่างเป็นระบบ และข้อมูลนั้นจะต้องมีคุณภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงานของหน่วยงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaitimparthum (2010) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีการกำหนดกฎระเบียบ ขอบบังคับในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีการชี้แจงแนะนำแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ขอบบังคับที่กำหนด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องและชัดเจน เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด และการมีประสิทธิผลการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมีการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง มีการวางแผนการจัดซื้อจัด

จ้างเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้รับ ซึ่งมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดความชัดเจน รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน

2) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจรมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากกระบวนการในการจัดหาพัสดุที่ตอบสนองความต้องการและเหมาะสมต่อการใช้งานพัสดุให้มีความรวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน มีการนำระบบสารสนเทศหรือระบบเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของหน่วยงานเสมอ และมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ หากมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการจะตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว ก็จะสามารถดำเนินการตรวจสอบได้ทันที สอดคล้องกับประกาศของกรมบัญชีกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Utakarn (2020) พบว่า ด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เนื่องจากการจัดหาพัสดุ มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร การจัดหาพัสดุที่มีคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการใช้งาน มีจำนวนที่ถูกต้องและราคาที่เหมาะสม เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรให้สามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้

3) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากในปัจจุบันคุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญขององค์กรในการกำหนดพฤติกรรมในการดำเนินงานหรือการบริหารของผู้บริหารให้เป็นไปในทางที่ดีและถูกต้องเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย สร้างภาพลักษณ์ที่ดี อีกทั้งยังเป็นการกำหนดระเบียบวินัยและข้อบังคับให้มีมาตรฐาน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ถือเป็นการสร้างศักยภาพการบริหารจัดการที่ดีให้กับองค์กรเพราะเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรให้สามารถจัดหาพัสดุได้ตรงตามบรรลุมัตถุประสงค์ มีความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริหารงานมีความสะดวก รวดเร็ว ชัดเจน ถูกต้องและทันสมัย รวมถึงช่วยประเมินผลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ประกาศของกรมบัญชีกลางที่สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร รวมถึงมีกระบวนการปฏิบัติงานและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwanee (2009) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านความคุ้มค่ามีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงาน การที่องค์กรสนับสนุนการดำเนินงานที่มีความคุ้มค่า โดยการกำหนดการควบคุมกระบวนการที่เหมาะสม การเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม รวมทั้งบุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงเป้าหมายและประสิทธิภาพการดำเนินงาน ส่งผลถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

4) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากการบริหารงานพัสดุของหน่วยงานมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างระบบและเป็นรูปประธรรม เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนของงาน ซึ่งอาจส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร และขาดกระบวนการตัดสินใจในการทำงานร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารในองค์กรควรเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน อันเป็นการสร้างแรงจูงใจในการร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดนโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นการลดความขัดแย้งภายในหน่วยงาน ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamsang (2015) พบว่า การบริหารงานทุกขั้นตอนส่งเสริมให้

บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมาตรฐานอย่างเท่าเทียม นอกจากนั้นการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน เป็น การสร้างความเชื่อมั่นต่อบุคลากรทำให้ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของบุคลากรมีน้อย

5) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการเพิ่มคุณค่าแรงงานของบุคลากรไม่มีความสัมพันธ์และ ผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากงานพัสดุมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งต้อง อาศัยทั้งทักษะความรู้ด้านพัสดุ และความละเอียดรอบคอบในการบริหารงานให้เป็นไปตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างเคร่งครัด ประกอบกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุในบางองค์กรไม่เพียงพอ จึง ส่งผลให้บุคลากรไม่มีเวลาในการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้การดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Chanboon (2016) พบว่า ปัญหาการจัดการงานพัสดุไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการงานพัสดุ เนื่องจาก การวางแผนดำเนินงานพัสดุยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ปัญหาการจัดการงานพัสดุที่เป็นผลจากผู้ปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดการงานพัสดุ เนื่องจาก ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านพัสดุ อีกทั้งยังขาดการศึกษาระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้อง ดังนั้น องค์ประกอบนี้ จึงไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง

6) การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการควบคุมพัสดุ ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวก กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากการควบคุมพัสดุของหน่วยงานยังใช้บุคลากรในการกำกับดูแล จึงทำให้มี การตรวจสอบที่ไม่ครอบคลุมและยังขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อการบริหารงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ไม่สามารถบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่าได้ ประกอบกับหน่วยงานยังขาดการตรวจสอบตรวจนับ พักดูให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Onnuam & Ruangthamsing (2019) พบว่าปัญหาและอุปสรรคใน ด้านการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากการที่หน่วยงานไม่มีแนวปฏิบัติในการ ตรวจสอบ การควบคุมพัสดุ ขาดการจดบันทึกการเบิกจ่ายพัสดุระหว่างฝ่ายงาน มีการเคลื่อนย้ายพัสดุ ครุภัณฑ์ ไปใช้ งานในส่วนงานอื่นโดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบรับทราบ อีกทั้งไม่มีการทำ ใบเบิกพัสดุไว้เป็นหลักฐาน ส่งผลให้ พักดู ครุภัณฑ์เกิดการสูญหายได้ ซึ่งหน่วยงานควรมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการควบคุมพัสดุเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สรุป

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารมีความสัมพันธ์และ ผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานพัสดุแบบมืออาชีพเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของ คนในองค์กร ด้านการเพิ่มคุณค่าแรงงานของบุคลากร ด้านการควบคุมพัสดุ ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวก กับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานพัสดุเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้อำนวยความสะดวกและความคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน ช่วยให้การดำเนินงานมีความรวดเร็ว ประหยัด จึงจำเป็นต้องหาทางใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และเป็นประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการบริหารพัสดุที่มีประสิทธิภาพช่วยสนับสนุน แผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายขององค์กร หากองค์กรใดขาดหลักการ บริหารจัดการพัสดุที่ดีแล้วการทำงานย่อมจะเกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลือง ส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานด้าน อื่น ๆ จึงจำเป็นต้องบริหารงานพัสดุอย่างมืออาชีพและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารงานพัสดุ ควรสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องมีความโปร่งใส และปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดหาพัสดุตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
2. ผู้บริหารงานพัสดุ ควรกำหนดขั้นตอนการเบิก-จ่ายโดยพิมพ์เอกสารพร้อมคำอธิบายให้ชัดเจน นอกจากนี้ ควรลงบัญชี หรือลงทะเบียนพัสดุให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอและควรจัด ช่วงเวลาสำหรับการเบิก-จ่าย
3. ผู้บริหารงานพัสดุ ควรสำรวจสภาพครุภัณฑ์อย่างจริงจัง เพื่อดำเนินการจำหน่ายออกจากบัญชีนอกจากนี้ ควรมีมาตรการเข้มงวดในการสูญหายของพัสดุ และควรจัดอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่พัสดุที่ปฏิบัติงาน การจำหน่ายพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นประจำทุกปี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ด้านการจัดหาพัสดุ จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทำให้งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมายมากขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี
2. ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัสดุของผู้บริหาร หัวหน้า และเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation action research) เป็นกรณีศึกษา
3. ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยมากที่สุด และถูกต้องสามารถนำผลการวิจัย ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงกับความต้องการ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่

การบริหารงานพัสดุแบบมีอาชีพเชิงรุก ด้านการบริหารงานโดยใช้วัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการจัดหาพัสดุที่สมบูรณ์ครบวงจร และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิผลการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า ผู้บริหารงานพัสดุมีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานเสมอ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร มีกระบวนการ-ขั้นตอน-วิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุและการจัดหา ในแต่ละครั้งจะต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบฯ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและการดำเนินการจะต้องมีความถูกต้อง โปร่งใสและเปิดเผยเสมอ มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุที่ดีมีประสิทธิภาพ

References

- Aaker, D.A., Kumar, V., & Day, G.S. (2000). *Marketing Research* (7th ed.). John Wiley & Sons.
- Amarinnukroh, W. (2004). *Procurement management*. Ramkhamhaeng University.
- Black, K. (2010). *Business Statistics for Contemporary Decision Making* (6th ed.). John Wiley & Sons.

- Chaitimparthum, K. (2010). *Relationship Between Good-governance and Effectiveness of Budgeting Administration of Schools under the office of Sakaeo Educational Service Area 1*[Master's Thesis, Burapha University].
- Chanboon, P. (2016). The effectiveness material management of Pak Kret municipality, Nonthaburi Province. *Journal of Rangsit Graduate Studies in Business and Social Sciences* 1(2), 123–134.
- Government Supply Management. (2017). *Information on Government Supplies Management, B.E. 2017*. <https://www.finance.rmuti.ac.th/pr/cgd-2560.PDF>
- Kamsang, T. (2015). *The Personnel's Participation with Standardization in Government Home for Disabilities*[Master's Thesis, Thammasat University].
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2019). *Service of Higher Education*. <https://www.mhesi.go.th/index.php/service/education-service.html>
- Niamsa, W., Ponikornkij, N., & Ratanapraphatum, K. (2013). Effects of *Strategic Materials Management on Operating Efficiency of the Office of Vocational Education Commission*. *Journal of Accountancy and Management, Mahasarakham University*, 5(3), 82–92.
- Nitithanprapas, P. (2008, September). *Procurement Administration*. <http://www.parathikarn.police.go.th/web/kob29/langkarnpassadu.pdf>
- Onnuam, K., & Ruangthamsing, C. (2019). Problems and Obstacles on Procurement of Local Administration Organization. *The Academic Journal Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 6(2), 222–233.
- Saengkham, P., & Chatiwong, T. (2017). Effects of Modern Government Procurement and Supply Management on Practice Efficiency of Supply Administrative Staffs in Mahasarakham University. *Journal of Accounting Professions*, 11(3), 116–128. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/235564>
- Srisuk, K. (2009). *Research Methodology* (3th ed.). Krongchang.
- Suwannee, J. (2009). *Effects of Performance-Based Administrative Efficiency on Operational Success of Area Revenue Offices*[Master's Thesis, Mahasarakham University].
- Tayraukham, S. (2012). *Research Methodology for Social Sciences and Humanities* (5th ed.). Mahasarakham University.

Utakarn, C. (2020). Factors of Procurement Administration on Procurement Administration Efficiency of Supply Analyst in Mahasarakham University. *Journal Accountancy and Management, Mahasarakham University, 12(1), 55–65.*